

Staatssecretaris Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Dhr. C.A. Jansen
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Datum : 24 maart 2025
Onderwerp : Zienswijze drinkwatersector op
Nationaal Programma Radioactief
Afval
Ons kenmerk : 96442/CV/NH
Voor informatie : veerdonk@vewin.nl, +316 53410156
hartog@vewin.nl, +316 57415577
Bijlage(n) : 1

Betreft: zienswijze drinkwatersector op concept Nationaal Programma Radioactief Afval

Geachte heer Jansen,

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) heeft het concept “Nationaal Programma Radioactief Afval” (NPRa) ter inzage gelegd via het participatieplatform ([Platform Participatie](#)). Vewin maakt graag gebruik van de mogelijkheid om namens de tien drinkwaterbedrijven in Nederland onze zienswijze aan u voor te leggen.

Vewin heeft kennis genomen van het NPRa, het plan MER en de Routekaart Eindberging Radioactief Afval. De beleidsmaatregelen voor het beheer van radioactief afval staan in het NPRa. Mogelijke milieueffecten van de beleidsmaatregelen staan in het plan MER. De routekaart richt zich op het voorbereiden van de route naar geologische eindberging. Eén van de mogelijkheden die daarbij wordt gezien, is het definitief in de diepe ondergrond opslaan van (hoog)radioactief afval. De routekaart is daarmee integraal onderdeel van het NPRa. De zienswijze van de drinkwatersector richt zich met name op mogelijke opslag in de ondergrond.

Wettelijke zorgplicht voor duurzame veiligstelling

Ondergrondse opslag van radioactief afval in zoutkoepels en kleilagen staat op gespannen voet met de veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Vewin vreest aantasting van kleilagen die nu het grondwater beschermen waaruit drinkwater wordt bereid.

Volgens de Drinkwaterwet (DWW) hebben overheden (bestuursorganen) een wettelijke zorgplicht voor de *duurzame veiligstelling* van de openbare drinkwatervoorziening. Bij uitoefening van hun bevoegdheden, zoals de eindberging van radioactief afval, geldt deze als dwingende reden van groot openbaar belang (DWW, Artikel 2). Het Rijk (lees: het ministerie van IenW) heeft voor drinkwater een regierol en is systeemverantwoordelijk.

Hoofdpunten zienswijze

De veiligheid van de openbare drinkwatervoorziening en de volksgezondheid mogen geen risico lopen. Vewin benadrukt dat ieder risico voor de drinkwaterwinning in relatie tot ondergronds eindbergen van radioactief afval onaanvaardbaar is:

- Er mogen géén risico's zijn voor de kwaliteit van het grondwater: bescherming van grondwater voor de winning van drinkwater blijft onverkort voorop staan.
- Het bergen van radioactief afval mag nooit plaatsvinden in of nabij waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringvrije zones én Aanvullende Strategische



Vorraden (ASV's). Het plan MER laat deze ASV's buiten beschouwing. Evenmin wordt rekening gehouden met het vastleggen en beschermen van Nationale Grondwater Reserves (NGR's). Deze gebieden dienen om huidige en toekomstige generaties van voldoende, schoon en gezond drinkwater te voorzien, ook bij grootschalige calamiteiten.

Bij deze zienswijze is als bijlage 1 een kaart opgenomen die grondwaterbeschermingsgebieden, ASV's en NGR's in beeld brengt. Belangrijk is dat deze weergave van de ASV's en NGR's niet geheel actueel is; het schetst vooral een eerste beeld. IenW is momenteel immers zelf bezig om de NGR's opnieuw aan te wijzen en te beschermen. Daarnaast werken enkele provincies en drinkwaterbedrijven nog aan het definitief aanwijzen en beschermen van de ASV's.

Een nadere toelichting op de hoofdpunten van de zienswijze door Vewin/de drinkwaterbedrijven in het kader van het NPRA volgt hieronder.

Grondwater als belangrijke basis voor de drinkwatervoorziening

Een drinkwaterbedrijf moet nu en in de toekomst de levering van drinkwater aan consumenten en andere afnemers waarborgen. Deze 'leveringsplicht' is in de Drinkwaterwet vastgelegd. Daarnaast is er de zorgplicht van overheden: zij moeten zorgen voor de juiste voorwaarden voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Bij de uitvoering van hun bevoegdheden geldt de drinkwatervoorziening als een *'dwingende reden van groot openbaar belang'*. Het ministerie van IenW is systeemverantwoordelijk voor de drinkwatervoorziening. Dit is in de Drinkwaterwet vastgelegd. Het belang van de openbare drinkwatervoorziening voor de volksgezondheid en de economie ligt hieraan ten grondslag. De beschikbaarheid van voldoende drinkwaterbronnen van goede kwaliteit is een belangrijke randvoorwaarde om een duurzame drinkwatervoorziening te kunnen blijven garanderen.

Zo'n 60% van ons drinkwater wordt gemaakt uit grondwater. Grondwater vormt dus een belangrijke basis voor een betrouwbare drinkwatervoorziening en is een kwetsbare functie in de ondergrond. Incidenten met boringen voor zoutwinning en afvalwaterinjectie tonen aan dat het risico op grondwaterverontreiniging door lekkages bij ondergrondse opslag van radioactief materiaal niet uitgesloten is. Bij ondergrondse functies zoals het opslaan van radioactief afval moet het voorzorgsprincipe daarom leidend zijn, zoals in de Structuurvisie Ondergrond (STRONG) is opgenomen: *"In de gebieden waar nu grondwater wordt onttrokken voor de openbare drinkwatervoorziening is het risico op verontreiniging door radioactief afval, hoe klein ook, volkomen onacceptabel."* Dit moet evenzeer gelden voor gebieden die zijn of worden gereserveerd voor het in de toekomst onttrekken van grondwater voor de drinkwatervoorziening.

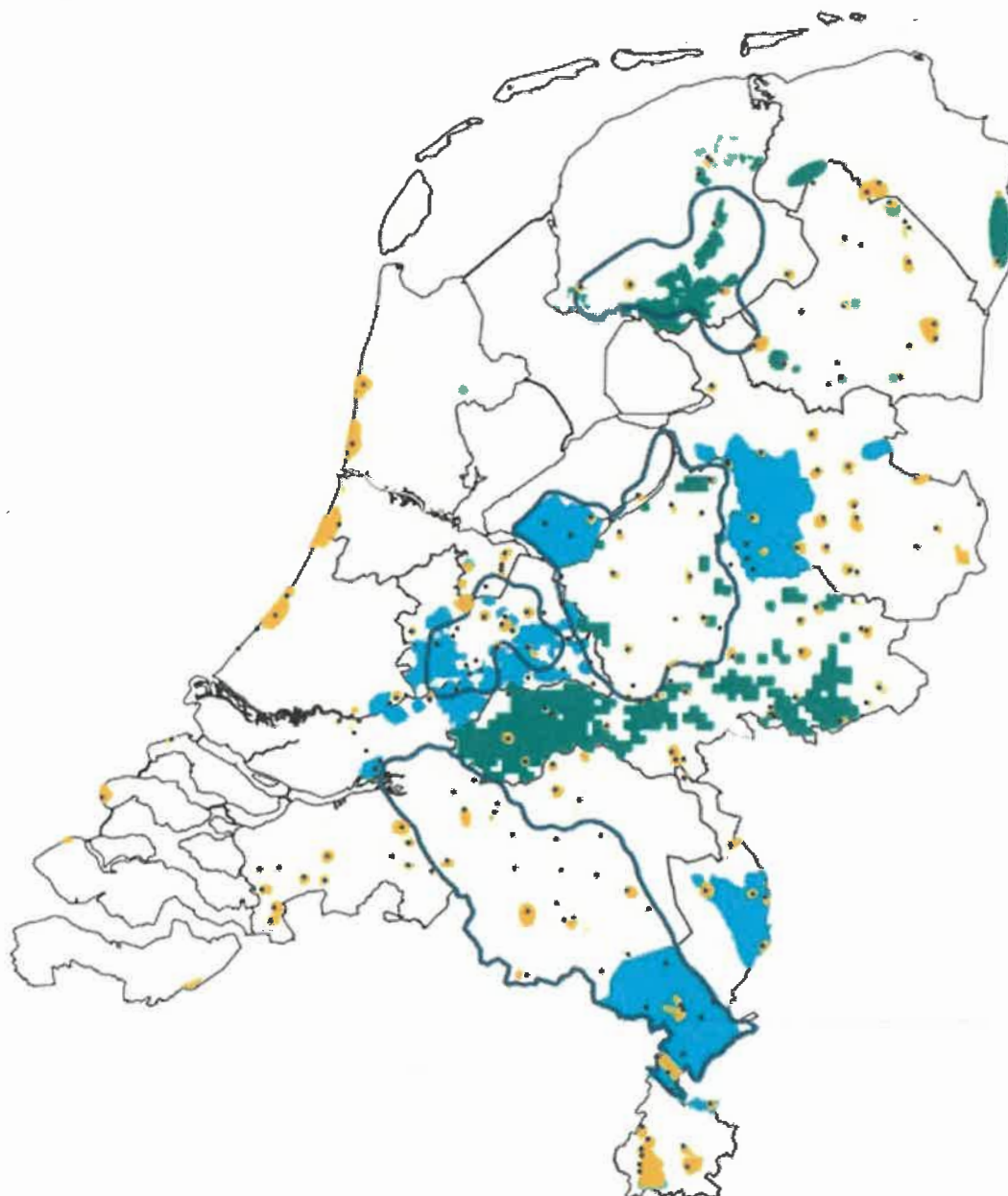
Belangrijk is dat het Rijk hierbij de provinciale regels rondom het beschermen van grondwater respecteert. Provincies zijn immers bevoegd gezag voor het aanwijzen en beschermen van waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringvrije zones en ASV's.

Met vriendelijke groet,

Drs. J.H. de Groene,
Directeur Vewin



Bijlage 1 **Overzicht van grondwaterbeschermingsgebieden, Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's) en Nationale Grondwater Reserves (NGR's)**



- Winlocatie
-  Grondwaterbeschermingsgebied
-  Nationale Grondwater Reserves
-  Aanvullende Strategische Voorraden
-  Potentiële Aanvullende Strategische Voorraden

Bron: Drinkwaterstatistieken 2022, Vewin